

خانیم واعظی ایله

اؤزل دانیشیق

خانیم واعظی آذربایجانین چاغداش
باشاریلی قادینلارین بیری اولاراق،
هنر و ایدهمان ساحه لرینده قاباقدا
گئدنلردن دیلر. بو گونه قدر
آذربایجانیمیزین باشی اوجالیغی
اوغروندا بؤیوک آددیم لار آتیب و
اؤزللیکله اونون گؤز بیگی تبریزین
آدینی چئشیدلی زیروه لردن،
چئشیدلی اولکه لره قدر اؤزلری ایله
داهی بیبلار. داها آرتیق تانیشماق
اوچون بیرلیکده دانیشیغا گئدیریک.

خانیم واعظی، بو موصاحیبه ده ایشتیراک
ائتدیگینیزه تشکورو موزو بیلدیرمکله اؤزونوزو و
ایشینیزی آرتیق تانیتماق ایسته ییریک.

- من ملیحه واعظی تبریزده بیر اورتانجیل (موتوسط) عایله ده دونیا یا گؤز آچمیشام. اوچ باجی و ایکسی قارداشیق و من سونونجو اوشاغام. هنر ریشته سینده دیپلوم آلیب، ۱۳۷۰ - ده تئاترا وارد اولوب، ۱۳۷۲ - دن اؤز ایشیمی باشلادیم. ۱- جی ایشیم "حیدر بابایا سلام" نومایشنامه سینده ایدی کی غلامحسین بقال لاله جنابلاری نین کارگردانلیغیلا تهران، تبریز، باکو و نخجوان شهرلرینده ایجرا اولوب و فجر جشنواره سینده بیرینجی لیك قازانمیشدی.

"تاک"، کارگردانلیق ائتدیگیم بیرینجی نومایشنامه دیر. او "الیزا اورامی" نین یازسی دیر و اؤیرنجی لر جشنواره سینده کشور ی مقام گتیریب (کارگردانلیق و صحنه طراح لیغی نین بیرینجی روتبه سین). "آبگوشت" ایکینجی ایشیم و "محمد رضانی" جنابلاری نین یازسی دیر او شهر کرد دا صحنه طراح لیغیندا بیرینجی مقاما ناییل اولدو. اوچونجو ایشیم "غلامحسین ساعدی" نین یازدیغی "دعوت" نومایشنامه سیندن عیبارت دیر.

بو اوچ اثرله اولکه اؤیرنجیسل جشنواره سینده ایشتیراک ائتمیشم. اوستانی جشنواره ده ایسه بیرینجی ایشیم، الیزا اورانین، یازدیغی "انتظار با بوی نرگس" ایدی کی تبریز بیل یوردوندا اوچ گون ایجرا اولدو. هابئله "شعبده" و "طلسم" نومایشنامه لری ایله ده بو جشنواره لرده ایشتیراک ائتمیشم. دانش آموزی جشنواره لرده کی ایشلریم، بونلاردان عیبارت دیر: "از آدم تا خاتم" (اوستاندا بیرینجی لیك قازاندی). "جنگ گور"، "یار بیدارم کرد" و "آهو و پرندگان" کی هر دؤردو ده مقام گتیریلر. ۷۴ - ده تهراندا اوشاقلار سمیناریندا، "یاردیمچی دوستلار" ایله ایشتیراک ائتدیم کی

برون مرزی شبکه دن ضبط و یایلدی و اوتایدا چوخلو ایستقبال اولموشدو.

۷۶- دا "شارلاشیک" لا اوشاقلار سمینارینا قاتیلدیم. بو ایله ده خانیم "سیما وصلی" نین یازدیغی "خاک و آتش" نومایشنامه سی ایله اوستانی جشنواره سینده قاتیلدیم. اما "سیاه و سفید" اؤز طرحیم دیر کی قبول اولوب و ایشه باشلا یا جاغام. هله لیك

ژيلا ميري آهنگري" يازديغي "چومچه خاتون" لا تهرانا گنديرم كي بهمن فرهنگسراسيندا (مدنيت سارايندا) ايجرا اولاجاقدير.

س- بئله بويوردونوز كي حيدر بابا يا سلام نومايشنامه سي باكي و نخجوان شهرلرينده ايجرا اولوب. بو نومايشنامه حاقددا اوخوجولارا آرتييق آچيقلاييب، او شهرلرده نئجه قاريشلانديغيني بويورون.

- اوردا چوخ يوكسك درجهده قاريشلاندي، حتى دئيه بيليرم كي اوز اؤلكه ميزدن ده ياخشى

سنى آياقدان ساليب؟

شهر ياركي فارسجا شعر يازير و حافظدن ايلهام آلميشدى، دئير: مرده شوى زندگى من بيرد

كى لكه اين شستشور د

آناسى دئير: خوشكناپ ياديندا وارمى؟ نئجه يئل كيمي اويان - بويانا قاچاردين، ائل باياتيلاريني

سؤيله يردين. بو نه درددير سنى تاپيب؟

شهر يار يئنهده فارسي دانشير. آناسى دئير اوشاق لال اولسادا آناسى اونون ديليني بيلر آما من باشا

س- خانيم واعظى، سيز كارگردانليق و داغچيلىق آراسيندا هانسي اورتاق نوكته نى گؤرورسونوز؟

ج- اينسائين ياشايشى طبيعته باغلى دير.

من ايشلريمين چوخون طبيعتدن ايلهام آلميشام و هر زمان داغا گئديب، قايتديقدا

يئنى ايلهاملار آلدیغيمى دويورام. منيم ياشايشيم داغا باغلى دير و من طبيعتدن گوج آليرام. طبيعت منه موشكوللرين اؤنونده داغ

كيمي داينماغى اؤيره ديب. طبيعتين گؤزليكلريندن، رنگلريندن ايلهام آليرام.

بوتولوكده ايشيم و داغا گنتمگيم بير - بيرينه باغليدير، بو باغليلىق آچيلىب - قيريلسا،

ايشيمه چوخ لطمه دير.

س- قادينلارين موشكوللرين نه لر بيليرسينيز، اؤزونوز ايش يا ورزش ساحه - سينده هانسي چتيلكلر ايله اوز - اوزه چيخيرسينيز؟

ج- بوتولوكده قادينلارا فرصت وئريلمه - يير و بو تولوما (جامعيه) قايدير. قادينلار بير ايشين دالينجا بير دفعه، ايكي دفعه گئدير،

سون دفعه لرده اونلارين قارشى سى آليير و ايمكان وئريلمه يير. ييز خانيم اولاراق بعضى يئرلرده تشويق اولوب، بعضى يئرلرده ايسه

تنبه اولوروق. بير جينستى فرق واردير كى هر ساحه ده خانيم باخيش اوندان آسليدير.

منيم اؤز ايشيمده باشقا ايشلره گؤره موشكولوم يوخدور و ياخشى ايمكان وئريلير.

آما ايدمان ساحه سينده چتيليك چوخدور و بونلارين بؤيوك بؤلومو ايمكاناتين اولماغايدير. اوستانلارين هاميسيندا هر

صعودا ايمكانات و بودجه وئريلير آما بورادا بئله بير خبر يوخدور. اگر بو ايمكان بيزيم

اوستانا دا وئريلير بس نه اوچون بيزيم اليمزه چاتمايير؟ تأسوفله بو ايشين سوروملوسو هر

كس اولورسا بو موشكولون دالين توتمايير و اگر بير كسين پولو وار، اؤزو گنستين و

"تريت بدنى" يه بير ايفتيخار ياراتسين، اومورلار.

هونر اوزره ده بعضى ريسته لرده اؤرنك اوچون موسيقى ساحه سينده چالیشان قادينلارا

چوخ محدوديت وار. بير خانيم كى بير ايل زحمت چكيب، موسيقى ايشله ييب،

ايجراسى نين قاباغى آليير. آما بير آغا كى شايد صلاحيتى ده يوخدور! راحاتليقلا

موجويز آير. نتيجه ده بو قادينلاردا آيرى

دوشمه ييرم سن نه دئيرسن. هر حالدا سن اؤز ديلينده دانشمالي سان. بوسؤزلر شهر يارى ترپه دير و همين واقيعه دن سونرا شهر يار حيدر بابا يا سلام منظومه سيني يازماغا باشلايير.

س - ييز سيزى كارگردانليقدان سوواي، بير داغچى عونوانيندا دا تانيرييق. ورزش سايقه نيزدن ده دئين. نه زاماندا داغچيلىغا باشلاميسينيز؟ و صعودلارينيزدان نئجه سين آد چكين.

ج- دئمك اولاركى من اوشاقلقدان داغا گنتميشم. آتام و قارداشلاريم داغچى اولدوقلارى

اوچون منده اوشاقلقدان اونلار ايله برابر داغا گنديرديم اما آلتى ايل دير كى حرفه اى شكيله

داغچيلىق اوزره چاليشيرام. اوستان داغچيلىق هئيتى و هابئله هلال احمر، ايمداد كوهرستان داغچيلىق

هئيتى نين اويه سى يم (عوضويم). ۸۱ ده نفتان صعودوندا ايشتيراك ائتديم. بو ايلده كنجى -

قيران، جوشون قالاسى و بابك قالاسينا گنتميشم. بونلاردان باشقا كمال داغى، داش بولاق ... ده

چيخيشام و هابئله بهمنين ۲۲ سينده ده هلال احمر طرفيندن بابك قالاسينا گنده جگيك.

ايدى. او تايدا شهر يارا آيرى بير باخيش وار. شهر يارى گؤزله ييرلر. اونلار دئيرديلر كى، "بيز بو نومايشنامه نى گؤردوكده، شهر يارين عاييله سى نين بورادا اولماسين دويوروق (احساس ائديريك).

شهر يارين نقشيني ايفا ائدن اويونجو شهر يارا اوخشاديغى اوچون، اونلار شهر يارين سانكى

اؤزونو گؤردوكلرى نين احساسيندا سؤز آچير و دئيرديلر: ايللر بويو شهر يارى گؤرمك آرزيسى

ايله ياشاديقدا، ايندى اونو بو شكيله گؤروروك. بو نومايشنامه باكى و سومقايت شهرلرينده و بير

ايل سونرا دا نخجوان شهرينده بير هفته ايجرا اولدو.

من يالنيز ايكنجى بؤلومو بورادا آچيقلاماق ايسته ييرم. او زامان كى شهر يار

تهراندا اؤيرنجى ايدى، بير قيزا وورولموشدو. شهر يارين خسته ليك خبرى

آناسينا گلير، او، اوغونو گؤرمك اوچون تهرانا گندير و اونو چوخ پمس حالدا

دوشدو گونو گؤرور و دئير: اوغلوم، قادن آليم، نه اولوب؟ بو نه حالدير؟ بو نه درددير

شهرلرده اؤرنک اوچون تهراندا، ایصفهاندا، شیرازدا و حتی آیری اؤلکه لرده، تورکیه ده، کویت ده، دویبه ده موسیقی ایجرا ائدیبلر. یو مساله چوخلوقلا تبریزده گؤرونور، تهراندا بیر قادین چوخ راحت سن اوسته ویولون چالیر، یاخشی دا قارشیلایر، بیلیط ساتیلیر آما بیزیم اؤز اصلیل آذربایجان موسیقی میز اؤز شهریمیزده ایجرا اولمایر.

س- صؤحبتمیزده، توپلومو(جامیعه نی) قادین لارین چتینلیکلرینده سوروملو (مسئول) بیلدیگینیزه ایشاره ائدینیز. بو مسالهنی آرتیق آچیقلاین.

ج- جامیعه ده قادینلارا ایمکان وئرلمه بیر و هابئله اونلارین ایشلرینه دیر وئرلمه ییر. قادین بیر ایشی باشلا دیقدا اؤنجه اونابئله باخیرلار کی، بیر خانیم دیر و بو پیش داورلیکلر ایله اونون ایشین آلقاق گؤرورلر. اینسانین آلقیشا احتیاجی وار آما تأسوفله قادینلار آلقیشا تماییرلار کی هئج، اوسته لیک گؤردوکلری ایشه گؤره تنیبه ده اولورلار. طبیعی دیر کی آباق دالسی قویاجاقلار. جامیعه ده آغالارین چوخ اولدوغونا گؤره، اونلار چوخ ایمکان وئرلییر. بیر ده خانیم ائوده اوتوروب، ائوده اولمالی دیر، ذهنیتی هله ده جامیعه میزده سورور. بیر حالدا کی جامیعه نین اصلی روکنو خانیملار دیر. آغا و خانیم بیر - بیرینه باغلی دیر و جامیعه نی ایکسی بیلرلکه و بیرگه قباغا آپارمالاری گرکلی دیر. اونلار بیریرینه احتیاجلاری وار دیر. قادین ایله کیشی نین گوجو برابر دیر و کیشی ایله برابر ایشلر گؤرمگه قادیر دیر وقتی کیشی لرین فیکرینه چاتمایان بیر ایشلر ده گؤره بیلر.

س- بیلدیگینیز کیمی هونر، ادبیات و فولکلورلردان آسلیلی دیر. سیز آذربایجان ادبیات و فولکلورونون ائنگی سینی (تأثیرینی) اؤز ایشلرینیزده نئجه گؤرورسونوز؟

ج- من باشاردیغیم قدر فولکلورلیک اثرلری آختاریب - تاپماغا چالیشمیشام چونکو تاریخ، ادبیات و فولکلور بیر میلتین وارلیغی دیر. اؤرنک اوچون ایندی کی ایشیم چؤمچه خاتون نومایشنامه سی آذربایجانین شیفاهی فولکلوروندان بیر دیر آذربایجاندا، گونئی ماحالیندا خصوصو ایله شایغان کندینده، یاغیش یاغمایان چاغلار، اوشاقلار ۱۵-۱۰ نفر قیز - اوغلان ییغیشیب، هر بیر ییر - بیر چؤمچه نین باشینا اوغا پارچا باغلا بیلرلر کی بیر اوینوجاق شکلینه دوشسون. اونلار

اورکلری نین پاکلیغیندان شعر اوخویوب، تانریدان یاغیش ایستردیلر. بئله کی قاپیلاری چالیب شعر اوخویاردیلار:

"چؤمچه خاتون نه ایستر

آلاهدان یاغیش ایستر

چاخداشی چاخماق داشی

آلاه بیر یاغیش گؤندر

یاندی اورگیمین باشی"

ائو صاحیبی قاپینی آچیب، بیر کاسا سو چؤمچه - نین باشینا تؤکر میس. بعضی واخت دا اوغلانلار ایکسی داش آلیب، اللرینده بیر - بیرینه چالارمیشلار، بو ایش ایلدیریم شاخماق نومادی دیر.

س- بیز نئجه گنجلریمیزی (جوان نسلی) تاریخ، ادبیات و فولکلوروموزلا آرتیق تانیش ائده بیلریک؟

ج- ایندی بیزیم آذربایجان جوانلاریمیز آذربایجان تاریخ و فولکلورو ایله چوخ آز تانیشدیملار و دئمک اوندان اوزاق دوشولر. منجه بیرینجی دفعه، اوشاقلاری فولکلور ایله تانیش ائندن عایله دیر. ائو اوشاقلیقدا منه ناغیل دئییب، بایاتی اوخویوب، فولکلورلردان تعریف ائردی. بو آماده لیکله جامیعه یه آباق قویوب، سونرا اؤزوم اونلاری آختاریب - تاپیب، اوخوموشام. اوشاق حاضرلیقلا جامیعه یه گلیرسه چوخ راحت سئجه بیلر. بیر طرفنده جامیعه ده کیتاب، یازی، فیلم، نومایش جوانلارین ایختیاریندا اولورسا اونلار اؤز فرهنگ و تاریخ لری ایله داها آرتیق تانیش اولارلار، یوخسا جوانلار غربی موسیقی دن، غربی مودل لردن اولگو گؤتوره جکلر. بیزیم اؤز موسیقی میزین قباغی آلینسا جوانلار غربی موسیقی طرفینه گنده جکلر. بیز اؤز تاریخیمیزه دؤنملی بیک و اؤز جیلدیمیزده اولماغا چالیشمالی ییق، اؤزگه نین جیلدین ده یوخ.

س- سیزجه فرهنگیمیزده و اوندان باشقا سونت - لریمیزده نهلر حیفظ اولمالی و نهلر قیراغما قویولمالی دیرلار؟

ج- بیزیم جوانلار ایندی سونت و مدرنیته اورتاسیندا قالیب، سونتلر چرچیه سیندن چیخماق ایسته ییرلر آما بیر طرفدن ده بعضی سونتلر بیزیم وارلیغیمیز دیرلار؟

بعضی سونتلری اؤرنک اوچون "آخیر چرشنه"، "سیزده بدر" و "توروز بایرامی" سونتلر کی ایندی چوخ آز یادلاردا دیر، میثال اوچون "شال ساللاماق" بیر فرهنگ و دیرلی و ارزیشلی سونت کیمی قورویوب، ساخلامالی ییق. آما فیکری باخیمدان بعضی سونتلی فیکری آرادان گؤتورمگه چالیشمالی ییق. اؤرنک اوچون خانیم آیری اؤلکه -

یه گندیب تحصیل آلماق چتین دیر یا کیشی ایله قادین آراسیندا بیر پارا فرقلر قویماق و حوقوقی باخیمدان اونلاری بیر و برابر گؤرمه مک او سونتلی فیکرلر دندیر کی آرادان گئتمه لییدی. مثلاً ائولنمک سونتلری هله ده قدیملر کیمی داوام تاپیر و تصمیم توتان یشنه ده آتا و آنادیر.

آز تعدادی نظر ده توتماقلا، بو عایله دیر کی سئچیر و ایکسی طرف بیر - بیرینی تانیمادیغی اوچون چوخلوق بیر - ایکسی ایلدن سونرا آیریلماق زوروندا قالیرلار. ایلده ۱۰۰ مورد ائولنمک اولورسا، ۲۰ مورد بوشانیملار. من اؤزوم محکمه - ده بیر خانیم دان نئجه ائولندیگینی سوروشدوم. او دئدی: آتام - آنام سئچیب. اؤزوم دخیل دئیلدیم. حتی اینتیخاب موریدینده ده جامیعه آباق قباغا قویما حاقینی آغالارا وئریر و خانیملار ائیلیه یلمه - ییرلر اؤز ایسته دیکلری آغانی سئچسینلر. بیز بو سونتلی سیندیرا بیلریک. اولابیلرکی خانیملاردا قدم گؤتوروب ۱ موریدی کی فیکر ائیله ییرلر بیرگه یاشاییش آپارا بیلرلر سئچسینلر. بو حق هر ایکسی طرفینده، بیر طرفین یوخ. آما بیر خانیمین آباق قباغا قویماغی نین سببی جامیعه ده و هابئله آغالاردا او ظرفیتین اولماماسی دیر. بئله بیر ایش خانیمین طرفیندن قبول ائتمه تاوانی گؤرونمه ییر. یوزده ۹۰ (۹۰٪) کیشیلرده بو ظرفیت یوخدور. آغا و خانیم هر ایکسی بیر اینسان اولاراق، اؤز ایستک و آرزیلارین دینله گئیرییب، اؤز حیات یولداشلارینی سئجه بیلرلر.

س- خانیم و اعظمی، "اوغور قازانماغینیزدا کیملری تأثیرلی گؤرورسونوز؟" سیزدن سون سوروموز اولسون.

ج- اؤنجه عایله می یاخشی فضا و ایمکان یاراتدیقلاری اوچون، سونرا اوستادلاریم آغای شهرام خدایی، آغای بقال لاله و دوکتور حسین زاده تبریز بیل یوردوندا جهادداشگاهی نین ریسی کی یاخشی ایمکان وئریرلر.

س- سیزدن چوخ تشکور ائدییب، واختینیزی بیزیم ایختیاریمیزدا قویدوغونوز اوچون اؤز میتداریغیمیزی بیلدیویب، سیزه خوش باشاییش آرزوی ائدیویک.

ج- منده سیزدن چوخ تشکور ائدیرم. چوخ زحمت چکمیسیز، بیزی آختاریب تاپیب سینیز، خانیملارا توجه ائدییب اونلارین ایشلرینه دیر وئردیگینیز اوچون چوخ ساخ اولون. سیزده شاد یاشایاسینیز.